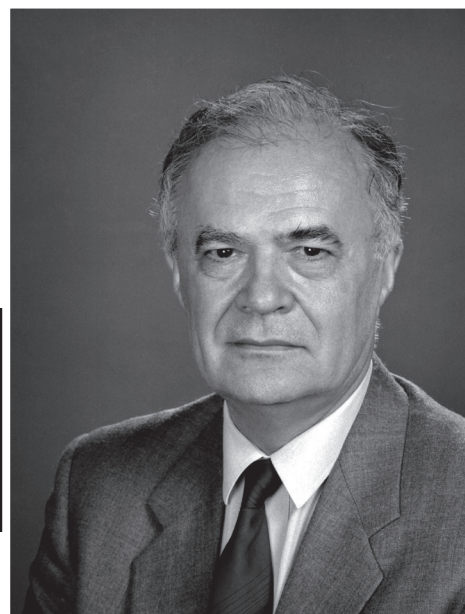

PÁL LÉNÁRD

1925. november 7. Gyoma, Békés vármegye

MTI/MTVA Fotóarchívum/Horling Róbert, Szamosi János

FŐBB TISZTSÉGEI

A Központi Fizikai Kutató Intézet igazgatóhelyettese	1956–1970
A Központi Fizikai Kutató Intézet igazgatója, főigazgatója	1970–1978
Az MSZMP KB tagja	1975. március 22.–1989. október 7.
Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke	1978–1980
Az MTA főtitkára	1980–1984
Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke	1984–1985
Az MSZMP KB titkára	1985. március 28.–1988. december 15.

PÁLYÁJA

Apja Pál Imre, anyja Varga Erzsébet volt. A négy elemi és a négy polgári elvégzése után 1939-től a Békéscsabai Községi Fiú Felső Kereskedelmi Iskolában tanult tovább. 1943-ban kereskedelmi érettségét tett, és beiratkozott a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi Kar Gazdasági Szaktanárképző Intézete tanárképző szakára. 1945-től különbözeti érettségivel a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara vegyész szakán folytatta tanulmányait. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba. Ugyanabban az évben a Petőfi Sándor Népi Kollégium alapító, majd vezetőségi tagja lett. 1948-ban a Bolyai János Természettudományi Népi Kollégium néven szakkollégiummá alakult intézmény igazgatójává nevezték ki, amelyet a népi kollégiumok 1949. júliusi felszámolásáig vezetett.

Diplomája 1949-es megszerzését követően az egyetemen maradt mint a Gyakorlati Fizikai Intézet tanársegéde. 1950-ben felvették aspiránsnak a moszkvai Lomonoszov Egyetemre, ahol ferromágneses kutatásokkal foglalkozott. 1953-ban a kobalt mágneses telítettségére való hajlamában mutatkozó hőmérsékleti függésről írt disszertációjának megvédésével elnyerte a matematikai és fizikai tudományok kandidátusa tudományos fokozatot, amelyet még abban az évben Magyarországon is honosítottak. 1953-ban az MTA Központi Fizikai Kutató Intézetében (KFKI) megbízták a Ferromágneses Osztály megszervezésével és vezetésével. 1955-től az első (és máig egyetlen) magyar kísérleti atomreaktor megépítését koordinálta, 1956-tól az intézet igazgatóhelyetteseként. A reaktor 1959-re készült el, ugyanabban az évben a fizikai tudományok doktorává avatták. 1961. áprilisban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává

választották, 1962-ben pedig a „reaktorfizika területén elért elméleti és kísérleti eredményeiért” a Kossuth-díj II. fokozatával tüntették ki.

1970-ben a KFKI igazgatójává, 1974-ben főigazgatójává nevezték ki. 1973. májusban az MTA rendes tagja lett. A Magyar Szocialista Munkáspárt XI. kongresszusán (1975. március 17–22.) bekerült a Központi Bizottság soraiba. 1978–1980 és 1984–1985-ben az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság és az Országos Atomenergia Bizottság elnöke volt, 1980–1984 között az MTA főtitkáráként működött. 1985. márciusban az addig főállásban nem politizáló tudós – Aczél György utódaként – mint kulturális KB-titkár bekerült az MSZMP felső vezetésébe, egyúttal megválasztották a KB Művelődéspolitikai Munkaközössége elnökének is. Ugyanakkor az ellenzéki szellemi elittel szembeni harc nem őrá, hanem Berecz János ideológiai KB-titkára várt. KB-titkári tisztéből 1988. decemberben nyugdíjba vonulása miatt mentették fel, ugyanakkor az MSZMP megszűnéséig elnöke maradt a KB 1988. júliusban felállított Tudománypolitikai Munkaközösségének.

Tudományos és tudományszervezői tevékenysége mellett félállásban 1957-től az ELTE atomfizikai tanszék egyetemi docense, 1962–1978-ig egyetemi tanára volt, 1988–1995 között ugyanott teljes állásban tanított. 1978–1992 között ő töltötte be a magyar fizikus kutatók lapja, a *Magyar Fizikai Folyóirat* főszerkesztői posztját is.

FŐ MŰVEI

Újabb irányzatok a szilárdtestkutatásban. Gondolatok a hazai szilárdtestkutatásról. Bertóti Imrével és Pődör Bálinttal. Akadémiai kiadó, Budapest, 1976.

A tudományos és műszaki haladás időszerű kérdései. Kossuth Kiadó, Budapest, 1985.

A tudományos és műszaki haladásért. Kossuth Kiadó, Budapest, 1987.

A valószínűség-számítás és a statisztika alapjai. I–II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995.

FORRÁS

Mindig izgatott a »Miért?« kérdése. – Jéki László beszélgetése Pál Lénárd akadémikussal. *Fizikai Szemle*, 2005/11. <http://fizikaiszemle.hu/archivum/fsz0511/jeki0511.html> (A letöltés ideje 2015. január 11.)

IRODALOM

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyíró András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 304.

A Magyar Tudományos Akadémia tagjai. II. kötet. I–P. Főszerkesztő Glatz Ferenc. MTA Társadalomkutató Központ–Tudománytár, Budapest, 2003. 958–959.